

Haveri- och skadeutredningar

Syfte – Utförande - Nytt

Marcus Claseryd

Exova AB

Haveri- och skadeutredningar

Exova AB

Globalt kunskapsföretag - Materialteknik

Skade- & haveriutredningar, OFP, Polymer- & kompositmaterial, Metalliska material, Driv- & Smörjmedelsprovning, Hållfasthetsprovning, Svets- & lödteknik

Marcus Claseryd

M Sc – Mech. Eng.

Haveri- och skadeutredningar

Syfte och mål

När ska man utreda?

Utredningsmetodik

Resultaten

Sammanfattning

Haveri- och skadeutredningar

Syfte och mål

Huvudsyfte:

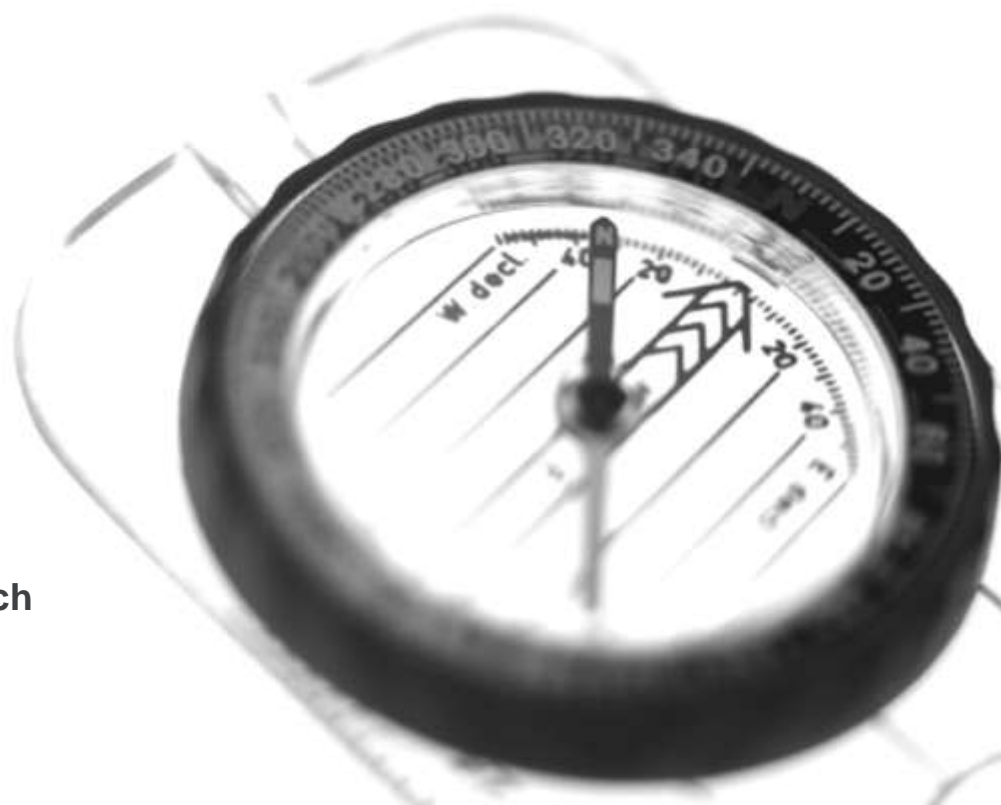
Förhindra ett upprepande

Klarlägga:

Händelseförloppet

Orsakerna till det inträffade

Ge underlag till förebyggande åtgärder och begränsning av effekten

Haveri- och skadeutredningar

Syfte och mål

Besvara tre viktiga frågor:

Vad har hänt?

Varför skedde det?

Hur kan vi förebygga det?

Haveri- och skadeutredningar

Syfte och mål

Definitioner

Olycka

Oönskad händelse som resulterar i skada eller produktionsbortfall

Tillbud

Oönskad händelse som under något annorlunda förhållande kunde resulterat i skada eller produktionsbortfall

Haveri- och skadeutredningar

Syfte och mål

Definitioner

Skadeutredning

Teknisk utredning – Direkta orsaker till händelsen

Haveriutredning

Fullständig utredning – Direkta och indirekta orsaker till händelsen – MTO.

Haveri- och skadeutredningar

Syfte och mål

Sammanfattning

Att förhindra upprepning av en händelse, såsom olycka eller tillbud.

Haveri- och skadeutredningar

När ska man utreda?

Tillbud och olyckor

Risکانalyser

Verksamhetsrevisioner

Design, nybyggnationer

Kunskapsuppbyggnad

Haveri- och skadeutredningar

När ska man utreda?

Vilka utreder:

Operatörer/Ägare

Myndigheter

Organisationer

Tillverkare

Haveri- och skadeutredningar

Utredningsmetodik

Utredningens delar

Beslut

Faktainsamling

Analys - MTO

Remiss

Fastställande

Haveri- och skadeutredningar

Utredningsmetodik

Faktainsamling

Undersökning i fält - Röningsmedgivande

Tekniska undersökningar

Experter

Intervjuer

Miljö

Organisationen

Haveri- och skadeutredningar

Utredningsmetodik

Tekniska undersökningar

Skadeutredning

Analyser och provningar

Mätningar

OFP

Haveri- och skadeutredningar

Utredningsmetodik

Analys

MTO – Människa Teknik Organisation

Insikten om att mänskliga och organisatoriska förutsättningar samspelar med teknologier.

Haveri- och skadeutredningar

Utredningsmetodik

MTO – Utvecklingen

Steg 1: Tekniken i centrum

Steg 2: Upptäckten att många säkerhetsproblem grundar sig i mänskligt beteende

Steg 3: Insikten om att beteenden måste förstås i sitt sammanhang
Kultur, organisation, design...

Haveri- och skadeutredningar

Utredningsmetodik

MTO

"Mänskliga faktorn"

är ett ofullständigt svar.
Besvarar ej varför handlingen
skedde eller hur den kunde ske.

Resultat ej i höjd säkerhet

Haveri- och skadeutredningar

Utredningsmetodik

MTO – Ingående delar

Händelseanalys

Orsaksanalys

Avvikelseanalys

Barriäranalys

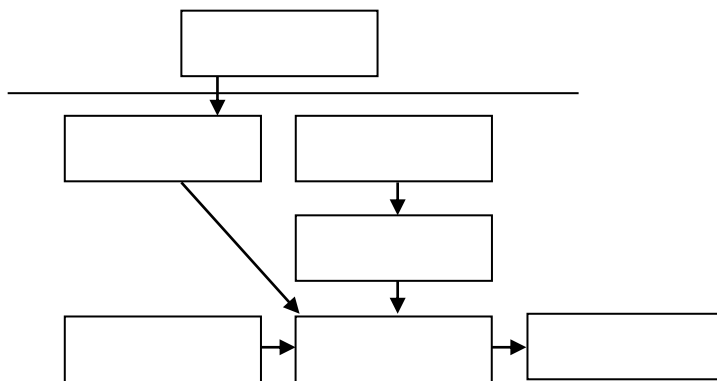

Haveri- och skadeutredningar

Utredningsmetodik

MTO

Analyseras mha grafiska modeller

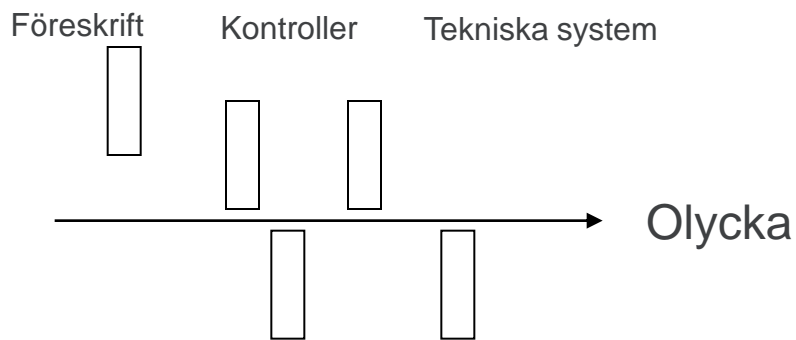
Haveri- och skadeutredningar

Utredningsmetodik

MTO - Barriärer

Något som kan stanna upp, förhindra eller reducera att en avvikelse leder till skada.

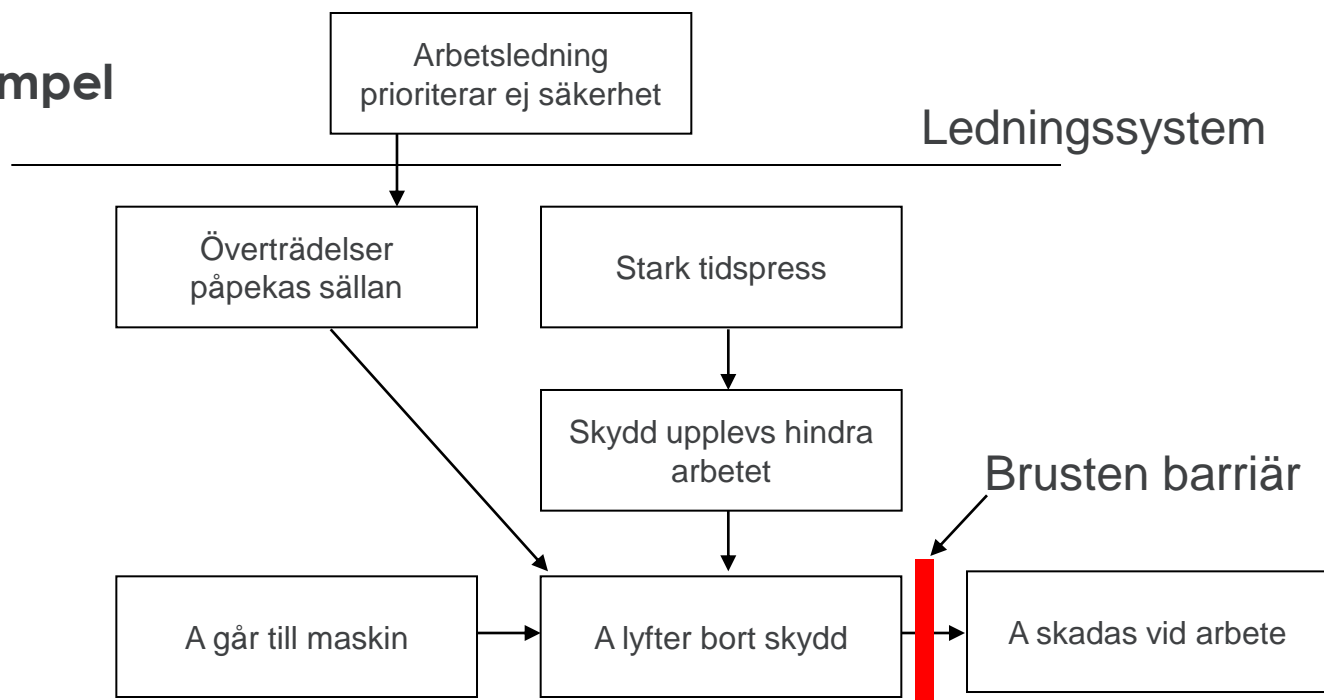
Fysiska, Funktionella, Symboliska Immateriella

Haveri- och skadeutredningar

Utredningsmetodik

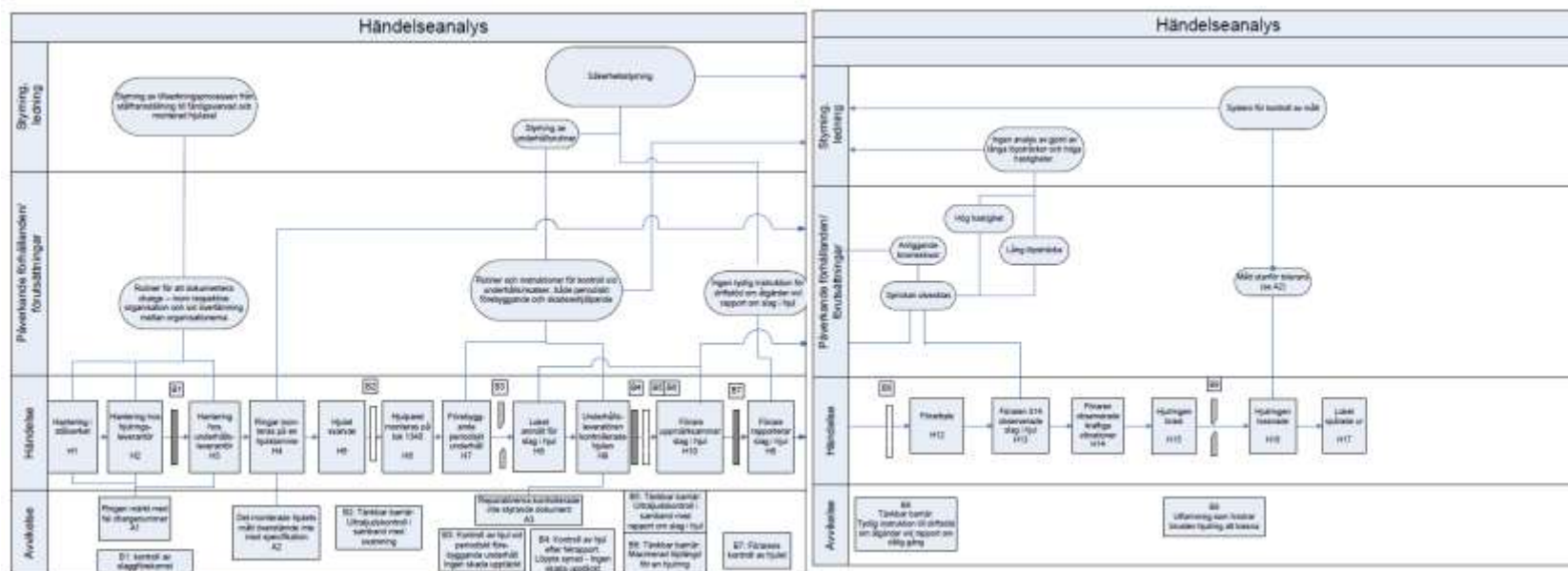
MTO exempel

Haveri- och skadeutredningar

Utredningsmetodik

MTO exempel SHK

Haveri- och skadeutredningar

Utredningsmetodik

Sammanfattning

- Förstör ej bevis – Röningsmedgivande
- Mänskliga faktorn är ej en slutsats, startpunkt!
- Samarbete
- Öppet sinne
- Fokusera på varför, inte vad

Haveri- och skadeutredningar

Resultaten

Skall resultera i åtgärder för att förebygga ytterliggare händelser

Ex:

Översyn över föreskrifter

Översyn över säkerhetskultur

Ytterliggare utredning

Konstruktionsförändring

Haveri- och skadeutredningar

Sammanfattning

Vanliga brister

Fokus på vad, inte varför

Fokus på tekniska problem

Utredder som enskilda händelser

Bristande återkoppling

Fokus på händelser med allvarliga konsekvenser

Haveri- och skadeutredningar

Sammanfattning

Fördelar

Ökad insikt om problem

Lösa grundorsaken till problem, ej symptom

Tillgänglighet

Haveri- och skadeutredningar

Sammanfattning

Skade- och haveriutredningar för att förebygga liknande händelser

Utred även tillbud och mindre händelser

Utred båda direkta och indirekta orsaker

Se fel som en utgångspunkt, inte resultat

